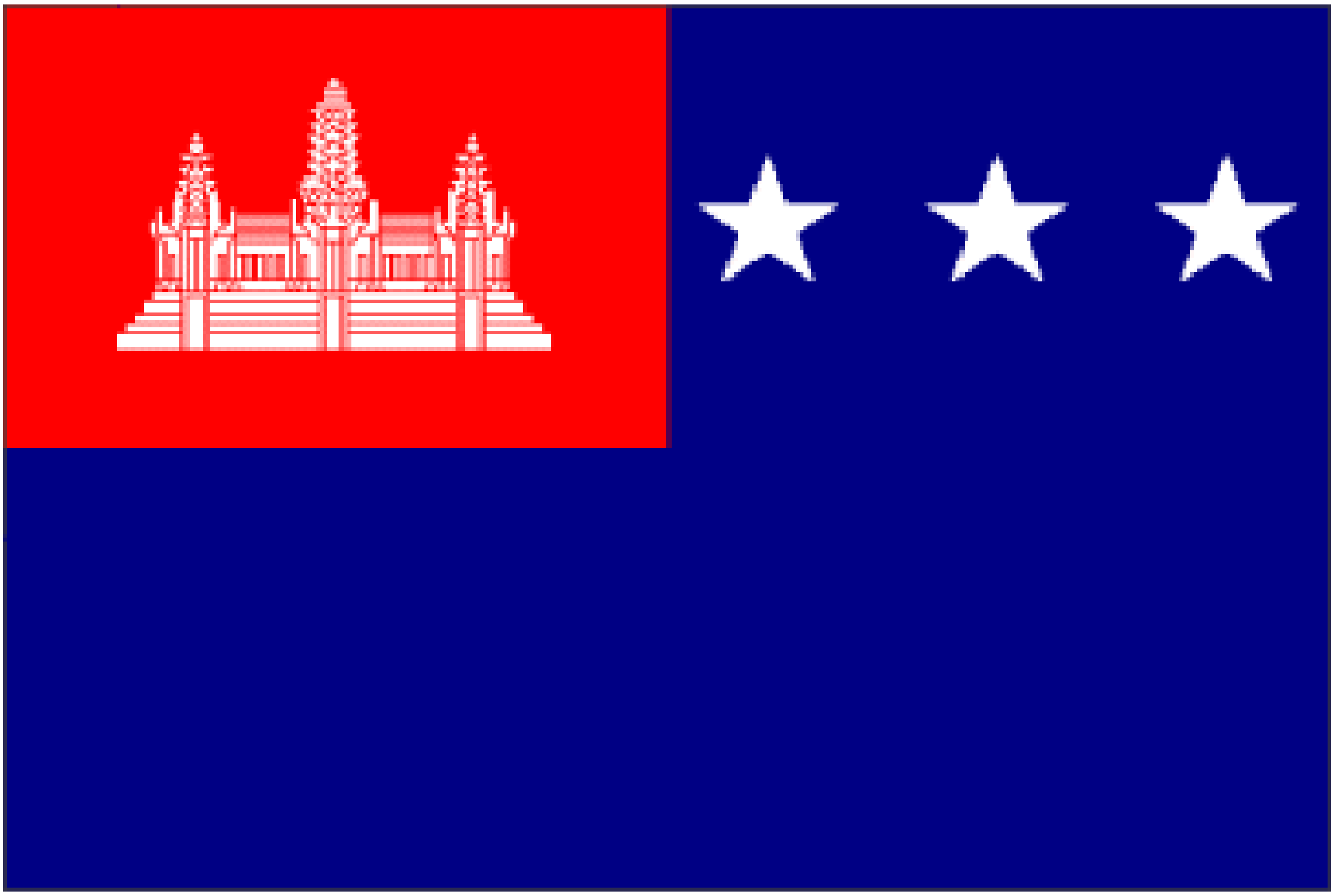

បុព្វកថា

យើងប្រជារាស្ត្រខ្មែរធ្លាប់មានអារ្យធម៌មួយ ក្នុងបណ្តាអារ្យធម៌ល្បីល្បាញហើយចាស់ជាងគេ ក្នុងពិភព លោកគឺ អារ្យធម៌ខ្មែរ-មន បានភប់ប្រទះនូវវិបល្លាសនៃប្រវត្តិសាស្ត្រយើង ដែលនាំមក នូវទុក្ខវេទនា ជារឿយៗ។ តាំងពីសម័យក្រោយអង្គរហូតមកទល់និងព្រឹត្តិការណ៍នាថ្ងៃទី ១៨ មិនា ១៩៧០។

ប្តេជ្ញាចិត្តថា:

- ជម្រុញអោយវប្បធម៌ជាតិរីកសាយឡើង ព្រមទាំងប្រកបដោយសន្ទុះមួយថ្មី។
- ប្រកាសជាឱឡារិកថា ប្រកាន់ខ្ជាប់យ៉ាងមុតមាំនូវគោលការណ៍ជាសារវន្តដូចដែលមានចែ ក្នុងសេចក្តី ប្រកាសជាសកលនៃសិទ្ធិមនុស្ស។
- ជម្រុញអោយបានទៅ ដល់ប្រជាធិបតេយ្យផ្នែកនយោបាយ និង ប្រជាធិបតេយ្យផ្នែនសង្គម ដែលត្រូវ បំបាត់អោយផុតរលត់នូវអំពើជិះជាន់មនុស្ស អំពើសង្កត់សង្កិន និង អំពើខ្វះអធ្យា ស្រ័យ ដើម្បីសំដៅទៅ កាន់សុភមង្គល និង ការសម្បូរណ៍សប្បាយរបស់ខ្មែរទាំងអស់គ្នា។
- ការពាររបបសាធារណរដ្ឋយើងប្រឆាំង និងគ្រប់ការប៉ុនប៉ង អោយមានរាជានិយម ឡើងវិញ ហើយ ប្រឆាំង និង ការបង្កើតអោយមានរបបបុគ្គលនិយមគ្រប់បែបយ៉ាង។
- រក្សាការពារបូរណភាពទឹកដីខ្មែរ ឯករាជ្យ ឯកភាពជាតិ។
- យើងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ជាប់ចិត្តជានិច្ច និង ឧត្តមគតិ សន្តិភាពរបស់យើង។

<u>បញ្ជាក់សារជាថ្មីនូវ:</u>

- សេចក្តីប្រាថ្នាចង់អោយបានសន្តិភាពថិតថេរក្នុងលោក និងឆន្ទះចង់ធ្វើសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងសកម្មជាមួយគ្រប់ប្រជាជាតិ ដោយពុំប្រកាន់អំពី ជាតិសាសន៍ សាសនា និងរបបនយោបាយដើម្បីវឌ្ឍនភាព និងសន្តិភាព ក្នុងន័យនេះយើងប្រកាសនូវបច្ចុប្បន្ន រដ្ឋធម្មនុញ្ញមានដូច តទៅ ៖

ជំពូក១

បទបញ្ញត្តិជាគ្រឹះ

មាត្រា១

ប្រទេសកម្ពុជា ជាសាធារណរដ្ឋ ឯករាជ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ ហើយដែលនិយមប្រយោជន៍ សង្គម។ ប្រទេសកម្ពុជា មិនអាចបំបែកបានទេ។ ប្រទេសកម្ពុជាមាននាមថា: " **សាធារណរដ្ឋខ្មែរ** " ។
បាវចនារបស់ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ គឺ ៖ **សេរីភាព សមភាព ភាតរភាព៕ខ្លួនភាព និង សុភមង្គល**
គោលការណ៍របស់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ គឺ ៖ **ការគ្រប់គ្រងរបស់ប្រជារាស្រ្តដោយប្រជារាស្រ្ត និង ដើម្បីប្រយោជន៍ប្រជារាស្រ្ត**
ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង វលញ្ឆករ នៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់មួយ។

មាត្រា២

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសានាសំរាប់រដ្ឋ។ សេរីភាពខាងជំនឿ និងខាងប្រតិបត្តិក្នុងផ្លូវសាសនាត្រូវ មានដោយ បរិបូរណ៍។ ការបន្ថយ សេរីភាពនេះ និង អាចធ្វើបាន លុះ្តិកណា តែកិច្ចរក្សា របៀបរៀបរយ សាធារណៈតម្រូវអោយធ្វើ។ រដ្ឋរ៉ាប់រងនូវសមភាពនៃពលរដ្ឋទាំងអស់ចំពោះមុខច្បាប់ដោយឥតប្រកាន់ ជាតិសាសន៍ដើម ភេទ មតិខាងនយោបាយ ខាងគំនិត ខាងសាសនា ឬអំពីលក្ខណះជីវភាព ឬលក្ខណះ ដទៃទៀតឡើយ។ ភាសាដែលប្រើជាផ្លូវការ គឺ ភាសាខ្មែរ។

មាត្រា៣

អំណាចគ្រប់យ៉ាងចេញមកពីប្រជារាស្រ្ត។ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ និងអំណាច តុលាការ ត្រូវអនុវត្តន៍តាមបទបញ្ញត្តិនៃ បច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

មាត្រា៤

ការបង្កើតគណៈបក្សនយោបាយធ្វើបានដោយសេរី។ ក៏ប៉ុន្តែរដ្ឋឧត្តម្ភនូវការផ្ដើមគំនិតទាំងឡាយ ណាដែលនាំអោយបន្ថយចំនួនគណៈបក្សនយោបាយ ឆ្ពោះទៅរករបបដែលមាន គណៈតែពីរ។

ជំពូកទី២

សិទ្ធិនិងករណីយកិច្ច នៃពលរដ្ឋ

មាត្រា៥

ការប្រើសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ មិនត្រូវអោយប៉ះសិទ្ធិអ្នកដទៃ ការប្រើសេរី ភាពនេះ ត្រូវប្រព្រិត្តិតាមលក្ខខ័ណ្ឌកំណត់ក្នុងច្បាប់។

មាត្រា៦

រដ្ឋរ៉ាប់រងពុំអោយមានការរំលោភបំពានលើរូបកាយ នៃបុគ្គលណាមួយឡើយ។ រដ្ឋការពារ កិត្តិយស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និង ជីវភាពឯកជនរបស់ពលរដ្ឋទាំងពួង។ ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ចង ឬ ការឃុំឃាំងជនណាមួយនិងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែ ច្បាប់អនុញ្ញាត។ ការបង្ខិតបង្ខំ ការធ្វើបាប លើរូបកាយ ឬ ប្រព្រិត្តកម្មណាមួយ ដែលបន្ថែម ទម្ងន់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តន៍ចំពោះជនជាប់ឃុំឃាំង ឬ ជាប់ពន្ធធានាគារ ត្រូវហាមឃាត់មិនអោយធ្វើទេ។ អ្នកដៃដល់ អ្នករួមប្រព្រិត្តិ និង អ្នកសមគំនិតត្រូវ ទទួលទោសតាមច្បាប់។ ការទទួល សារភាពកើតឡើង ពីការបង្ខំ ដោយឃោរឃៅ តាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្តក្តីមិន ត្រូវទុកជាភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធភាពទេ។ បើបទល្មើលគ្រាន់តែមានវិមតិសង្ស័យជនត្រូវ ចោទត្រូវអោយបានរួចខ្លួន។ ជនជាប់ពិរុទ្ធណាក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមនុស្សឥតទោសរហូតដល់ពេល កាត់ទោសជាស្ថាពរ។ ទោសប្រហារជីវិតត្រូវបំបាត់ចោលវៀរលែងតែក្នុងករណីដែលប្រជាជាតិត្រូវ ការប្រកាស បិតនៅក្នុងភយន្តរាយ។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ការប្រហារជីវិតមនុស្ស ដោយគ្មានកាត់ សេចក្តី មិនអាចប្រព្រឹត្តិបានឡើយ។

មាត្រា៧

ពលរដ្ឋរាល់រូបមានសេរីភាពសំដែងគំនិតរបស់ខ្លួនតាមវាចារ តាមលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬ តាម មធ្យោបាយសំរាប់ផ្សាយដទៃទៀត។ ក៏ប៉ុន្តែ ពលរដ្ឋត្រូវជៀសវាងកុំប្រើសិទ្ធិនេះ ដោយរំលោភហើយ និងកុំធ្វើអោយខូចរបៀបរៀបរយសាធារណៈ។ ការប្រើសេរីភាពសារពត៌មានមិនត្រូវប៉ះពាល់កិត្តិយស បុគ្គល សន្តិសុខជាតិ ឬ ទំនៀមទំលាប់ ល្អទេ។ របបសាពត៌មានត្រូវរៀបចំឡើងដោយច្បាប់មួយ។

មាត្រា៨

សេរីភាពរួបរួមជាសមាគម និងសិទ្ធិចូលរួមប្រជុំត្រូវបានរដ្ឋទទួលស្គាល់ចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់។ ការប្រើសេរីភាព និង សិទ្ធិខាងលើនេះនឹងបន្ថយទៅបាន លុះត្រាតែមានភស្តុតាងថា មានការប៉ះពាល់ដល់សេរីភាពទាំងឡាយ ដែលបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញធានាអះអាង។

មាត្រា៩

រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់ នូវការប្រើសិទ្ធិនយោបាយរបស់ខ្លួនដោយសេរី ជាអាទិ៍សិទ្ធិប្តឹងតវ៉ា ឬ សិទ្ធិប្រឆាំងសាធារណៈអោយតែការប្រើសិទ្ធិទាំងនេះធ្វើទៅដោយអហិង្សាហើយក្នុងទម្រង់ច្បាប់ផង។

មាត្រា១០

អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត គឺពលរដ្ឋទាំងពីរភេទដែលមានអាយុ ១៨ ឆ្នាំគត់។ បទបញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត។

មាត្រា១១

ទីលំនៅមិនអាចនរណា រំលោភបានឡើយ វៀរលែងតែក្នុងករណី ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។ សេរីភាពក្នុងការសរសេរលិខិតឆ្លើយឆ្លង លក្ខណៈអាថ៌កំបាំងនៃលិខិត ព្រមទាំងការទាក់ទង ឆ្លើយឆ្លងតាមរបៀបដទៃទៀត មិនអាចនរណារំលោភបានដាច់ខាត់ លុះណាតែមានច្បាប់ចែងខុស។

មាត្រា១៣

ការនិរទេស និង ការដកសញ្ជាតិខ្មែរ ដោយហេតុនយោបាយត្រូវហាមប្រាម។

មាត្រា១៤

រដ្ឋទទួលស្គាល់ ហើយធានាអះអាងនូវកម្មសិទ្ធិឯកជន។ រដ្ឋជួយសំរួលអោយពលរដ្ឋបានជាម្ចាស់ កម្មសិទ្ធិ។ ការប៉ះពាល់កម្មសិទ្ធិ ត្រូវហាមមិនអោយ មានវៀរលែងតែប្រយោជន៍សាធារណៈតំរូវអោយ ធ្វើក្នុង ករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។ ក្នុងន័យនេះម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ មានសិទ្ធិទទួលបំណាច់ជាមុនដោយត្រឹមត្រូវនិងសមរម្យ។

មាត្រា១៥

រដ្ឋត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើអោយការរស់នៅរបស់ប្រភេទពលរដ្ឋដែលក្រខ្សត់ជាងគេ មានការចំរើនជាងមុនក្នុងបំណងរ៉ាប់រងអោយជនជំពូកនេះ មានឋាន:ជីវភាពសមនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃ មនុស្ស។ ពលរដ្ឋដែលត្រូវទទួលស្គាល់ថា ពិការ ធ្វើការមិនកើត ហើយគ្មានមធ្យោបាយចិញ្ចឹមជីវិត មានសិទ្ធិទទួលប្រជាសង្គ្រោះ។

មាត្រា១៦

រដ្ឋការពារសេរីភាពខាងសិល្ប:កម្ម ខាងកសិកម្មខាងពានិជ្ជកម្ម និង ឧស្សាហកម្ម។ រដ្ឋមានករណីកិច្ច ដើម្បីសម្របសម្រួលសេដ្ឋកិច្ចជាតិ សំដៅទៅរកប្រយោជន៍សង្គម និង ដើម្បីរាំងមិនឲ្យមានការផ្តាច់មុខ ឬ ការប៉ុនប៉ងផ្តាច់មុខ ក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្ម។

មាត្រា១៧

រដ្ឋត្រូវខិតខំបង្កើតការងារ និង មុខរបបអោយពលរដ្ឋគ្រប់គ្នា។ ពលរដ្ឋរាល់រូបអាចសុំចូលធ្វើការបានដោយសេរី។ ក្នុងការជ្រើសរើសអោយចូលធ្វើការ មិនត្រូវគិតពីលក្ខខ័ណ្ឌអ្វីក្រៅពីគុណូបការ: ឬ សមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ។ ពលរដ្ឋរាល់រូប មានសិទ្ធិទទួលការរ៉ាប់រង និង អត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គមកិច្ច ដែលមានចែងក្នុង ច្បាប់។

មាត្រា១៨

រដ្ឋត្រូវខិតខំប្រយុទ្ធបំបាត់ការចងការប្រាក់គ្រប់ប្រភេទ ដែលយកការលើសកំរិតច្បាប់។

មាត្រា១៩

រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់នូវសិទ្ធិទទួលការអប់រំ។ ពលរដ្ឋម្នាក់ៗត្រូវទទួលការសិក្សាមូលដ្ឋានចាំបាច់ហើយដោយឥតចេញថ្លៃ។ រដ្ឋត្រូវជួយជំរុញអោយអក្សរសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រ សិល្ប: និង បច្ចេកទេសវិជ្ជារីកចំរើន។

មាត្រា២០

រដ្ឋទទួលស្គាល់នូវសិទ្ធិឧត្តម គ្រួសារ ចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់។

មាត្រា២១

ពលរដ្ឋម្នាក់ៗមានករណីកិច្ចត្រូវគោរពច្បាប់ ការពារមាតុភូមិ និង ជួយរដ្ឋ។ ពលរដ្ឋម្នាក់ត្រូវបំពេញបរិចារកិច្ចខាងទាហានជាកាតព្វកិច្ច ក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុង ច្បាប់។

មាត្រា២២

ការប្រើសិទ្ធិ និងសេរីភាព ធានាអះអាងដោយបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៅមាត្រា ៧-៨-១១និង១២ នឹងអាចផ្អាក់បានតែក្នុងករណី ដែលមានភាពអាសន្ន មានវិក្រឹតិកាល ឬ បើមានប្រកាសថា ប្រជាជាតិស្ថិតក្នុងភយន្តរាយ ឬ ក្នុងភាពសង្គ្រាម។
ទារុណកម្មដល់រាងកាយ និង អំពើរំលោភផ្សេងៗនាំអោយខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃខាងភោគទ្រព្យក្តី ខាងផ្លូវចិត្តក្តីមិនអាចធ្វើបានឡើយ។ អ្នកប្រព្រឹត្តិ នូវអំពើរំលោភទាំងនោះ ត្រូវទទួលទោសតាម ច្បាប់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធានការផ្អាកសិទ្ធិ និង សេរីភាព ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ មិនអាចមានថិរវេលាលើសពី ប្រាំមួយខែឡើយ។ ថិរវេលានេះ អាចបន្តបាន ក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នា។ ដល់ផុតថិរវេលាពិសេសជនណា ដែលយល់ថា ខ្លួនបានទទួលការ ខូចខាតដោយអយុត្តិធម៌ អាចប្តឹងតុលាការមានសមត្ថកិច្ចសុំអោយជួសជុលអត្តវិនាស ដែលខ្លួនជាអ្នករងគ្រោះ។

ជំពូក៣

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ

មាត្រា២៣

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋប្រើអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ដែលប្រជារាស្ត្រប្រគល់ជូនលោក។

មាត្រា២៤

ក្នុងអំឡុងអាណត្តិរបស់ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មានអនុប្រធានាធិបតីម្នាក់ជួយធ្វើការ។ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ខុទ្ទការល័យប្រតិបត្តិការមួយ និង ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខមួយ ឯការរៀប និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអង្គការទាំងពីរនេះ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ រៀបចំអង្គការមួយ។ ប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ ត្រូវជ្រើសតាំងក្នុង សន្លឹកបញ្ជីជាមួយ គ្នាសំរាប់ប្រាំឆ្នាំដោយវិធីបោះឆ្នោតជាសកល ដោយចំពោះ និង ជាសម្ងាត់។ មុខងារប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ មានវិសមិតភាព និង ការកាន់ កាប់វិជ្ជាជីវៈឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម ហើយនិងមុខងារសាធារណដទៃទៀត ឬ និង មុខងារ សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល។
ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋអាចឈរឈ្មោះ អោយគេជ្រើសតាំង សាជាថ្មីបានតែម្តង ប៉ុណ្ណោះ។

មាត្រា២៥

ពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ អាចឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានាធិបតី ឬ អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋបានកាលណាបានបំពេញលក្ខខ័ណ្ឌដូចតទៅ:

ក. មានសញ្ជាតិជាខ្មែរតាំងពីកំណើតរហូតមក
ខ. កើតពីមាតាបិតា មានសញ្ជាតិជាខ្មែរ
គ. មានសហព័ន្ធសញ្ជាតិជាខ្មែរពីកំណើត បើសាមីខ្លួនភរិយា ឬ ស្វាមីពេញច្បាប់
ឃ.មានអាយុយ៉ាងតិចសែសិបឆ្នាំ មកទល់និងថ្ងៃបោះឆ្នោត
ង. ជាអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ហើយប្រកបលក្ខខ័ណ្ឌដទៃទៀត ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់រៀបអង្គការ។

មាត្រា២៦

បេក្ខជននៃសន្លឹកបញ្ជីណា ដែលបានទទួលភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសន្លឹកឆ្នោត សំដែងមតិត្រូវបានប្រកាសជាប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ។ ក្នុងករណីដែលពុំបានភាគច្រើនដាច់ខាត នោះនិង មានចាត់ការបោះឆ្នោតលើកទីពីរ នៅថ្ងៃទី ប្រាំពី រាប់ពីថ្ងៃបន្ទាប់ថ្ងៃបោះឆ្នោត

លើកទីមួយ។ នៅពេលបោះឆ្នោតលើកទីពីរ មានតែបេក្ខជននៃសន្លឹកបញ្ជីពីរ ដែលបានទទួលឆ្នោតច្រើន ជាងគេ ត្រូវជ្រើសតាំងជាប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី ។

ក្នុងករណីដែលមានសន្លឹកឲ្យឆ្នោត ស្មើគ្នា សភាទាំងពីររួម ប្រជុំជាសមាជសភាក្នុងរយះវេលាប្រាំពីរថ្ងៃ ដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រ ធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ក្នុងសន្លឹកបញ្ជីមួយ ក្នុងសន្លឹកបញ្ជីទាំងពីរខាងលើ ដោយយកតាមមតិភាគច្រើន ដោយប្រៀប។

មាត្រា២៧

ការចាត់ចែងបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋត្រូវធ្វើក្នុងម្ភៃថ្ងៃយ៉ាងតិច និង សែសិបថ្ងៃយ៉ាងយូរ មុនពេលផុតអាណត្តិប្រធានាធិបតី ក្នុងតំណែង។ក្នុងករណីបោះឆ្នោតមិនកើត ដោយហេតុមានសង្គ្រាម ឬ អសន្តិសុខខ្លាំង អាណត្តិប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អាចបន្តបានម្តងបានមួយឆ្នាំៗ។ ការពិនិត្យពិច័យអំពី ភាពបោះឆ្នោត មិនកើត ព្រមទាំងការបន្តអាណត្តិនេះ ត្រូវសំរេចដោយសភាទាំងពីររួមប្រជុំជា សមាជសភា បោះឆ្នោតយកមតិភាគច្រើនដាច់ខាត នៃសមាជិកសមាជសភាបន្ទាប់ពីបានពីគ្រោះ និង តុលាការធម្មនុញ្ញ។

មាត្រា២៨

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយត្រូវកំរិតបែបបទជ្រើសតាំងប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ។

មាត្រា២៩

មុខងារប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃថ្លែងសច្ចាប្រណិតធាន។ មុខងារនេះត្រូវផុតនៅម៉ោងដប់ពីរថ្ងៃត្រង់ នាថ្ងៃទី ១៨ ខែ មិនា បន្ទាប់ពីផុតរយះពេលប្រាំឆ្នាំ បន្តបន្ទាប់គ្នារាប់ពីពេលជាប់ឆ្នោត។ មុនចូលកាន់ដំណែង ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ថ្លែងសច្ចាប្រណិធាននៅចំពោះមុខប្រជារាស្ត្រ ដោយ មានសមាជិកអង្គការរដ្ឋនានារួបរួមផង ជាសេចក្តីដូចតទៅ:

"ខ្ញុំតាំងសច្ចាជាឧឡារិកចំពោះមុខប្រជារាស្ត្រថាខ្ញុំនឹងការពារមាតុភូមិបំពេញដោយស្មោះស្ម័គ្រនូវភារៈប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញហើយបូជាខ្លួនខ្ញុំទាំងស្រុងដើម្បីប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រនិង ប្រជាជាតិ" ។

មាត្រា៣០

ក្នុងករណីដែល ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មានធុរៈម្តងម្កាលមុខងារប្រធានាធិបតីវៀរលែងតែមុខងារដែលមានចែងនៅមាត្រា៣៦-៣៧-៣៨-៤១ និង៤២ ចេញត្រូវអនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋកាន់កាប់ជំនួស។

មាត្រា៣១

ក្នុងករណីដែលតំណែងប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋទំនេរជាស្ថាពរ ទោះមកពីហេតុអ្វីក៏ដោយ ឬក្នុងករណីមានការរារាំងជាស្ថាពរ ដែលតុលាការធម្មនុញ្ញបានប្រកាស យកមតិភាគច្រើន ដាច់ខាតនៃសមាជិក ខ្លួនអនុប្រធានាធិបតី ជំនួសប្រធានាធិបតី ដោយទទួលអំណាចទាំងអស់របស់ប្រធានាធិបតី។ ប៉ុន្តែបើករណីនេះកើតឡើងជាងដប់ពីរខែមុន ពេលផុតអាណត្តិធម្មតា នោះនឹងត្រូវរៀបចំ ក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងតិច និងបីខែយ៉ាងយូរ អោយមានការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីនិងអនុប្រធានាធិបតីសំរាប់អាណត្តិមួយថ្មី។

មាត្រា៣២

ក្នុងករណី ដែលដោយហេតុដូចគ្នានិងហេតុ ដែលមានចែង ក្នុងមាត្រា៣១ វាក្យខ័ណ្ឌ១ អនុប្រធានាធិបតីជ ពុំអាចកាន់កាប់មុខងារប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋបាន មុខងារនេះត្រូវធ្លាក់ទៅលើប្រធានព្រឹទ្ធសភា។ ប្រធានព្រឹទ្ធសភាត្រូវបង្គាប់អោយមានការបោះឆ្នោតប្រធានាធិបតី ក្នុងរយៈវេលាពីរខែយ៉ាងតិចហើយបីខែយ៉ាងយូរ។
ក្នុងរយៈពេលនេះ មិនអោយមានការរំលំរដ្ឋាភិបាល ឬមានការសើរើសមាសភាពនៃរដ្ឋា ភិបាលទេ ហើយសភាជាតិ ក៏មិនអាចត្រូវរំលាយបានដែរ។

ក្នុងករណីបោះឆ្នោតមិនកើត ដូចចែងនៅមាត្រា ២៧ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ ដោយហេតុមានសង្គ្រាម ឬមានអសន្តិសុខខ្លាំង សភាទាំងពីរនៃសហសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាសេន្យានុភាព រួមប្រជុំនៅមន្ទីសភាជាតិនៅថ្ងៃបន្ទាប់ពី ផុតរយៈពេលបីខែ ដែលចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ដើ ម្បីបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ម្នាក់អោយបំពេញបង្គ្រប់រយៈពេលអាណត្តិប្រធានាធិបតី សាមីជន។

មាត្រា៣៣

ប្រធានាធិបតីនៃ សាធារណរដ្ឋ តែងតាំងរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ ហើយនិង សមាជិករដ្ឋាភិបាលតាមសេចក្តីស្នើពីរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ។ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អាចបញ្ឈប់សមាជិករដ្ឋាភិបាលមួយរូបៗ ឬទាំងអស់គ្នាពីមុខ ងាររបស់ខ្លួនបាន។

មាត្រា៣៤

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ដឹកនាំការពិភាក្សានៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ក្នុងករណីមានធុរៈត្រូវអនុប្រធានាធិបតី ឬ បើអនុប្រធានាធិបតីមានធុរៈដែរនោះ ត្រូវរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយបំពេញកិច្ចនេះជំនួស។

មាត្រា៣៥

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ និង ចុះហត្ថលេខាលើក្រឹត្យ។ច្បាប់ដែលមានសហសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមជាស្ថាពររួចហើយ ត្រូវប្រកាសអោយប្រើក្នុងដប់ប្រាំថ្ងៃបន្ទាប់ពីពេលដែលប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋបានទទួលច្បាប់នោះ។ មុនផុតរយៈពេលនេះប្រធានាធិបតីអាចសុំអោយសហសភាពិភាក្សា សាជាថ្មីនូវច្បាប់ ឬ មាត្រាខ្លះនៃច្បាប់នោះ។ ការពិភាក្សនេះត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេលម្ភៃថ្ងៃយ៉ាងយូរ។

មាត្រា៣៦

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋតែងតាំងក្នុងមុខតំណែងស៊ីវិល និង ទាហាន។ អ្នករដ្ឋការដែលត្រូវតែងតាំង ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រីគឺ:

- ឯកអគ្គរដ្ឋទូត និង ប្រេសិតវិសាមញ្ញ។
- សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ។
- អភិបាលខេត្ត។
- ឧត្តមសេនី។
- សាកលវិទ្យាធិការ។
- នាយករដ្ឋការកណ្តាល។
- ហើយនិងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាសេន្យានុភាព។

មុខតំណែងដទៃទៀតដែលត្រូវតែងតាំងដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ព្រមទាំងលក្ខខ័ណ្ឌដែល ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មានអំណាចតែងតាំងក្នុងនាមរបស់លោក ត្រូវមានការរៀបរាប់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ។

មាត្រា៣៧

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋតាំងឯកអគ្គរដ្ឋទូត និង ប្រេសិតវិសាមញ្ញជាតំណាងសាធារណរដ្ឋខ្មែរនៅប្រទេសក្រៅ ។ រីឯឯកអគ្គរដ្ឋទូត រាជទូត និងប្រេសិតវិសាមញ្ញបរទេសត្រូវទទួលភារៈតាំងអោយនៅអមប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ។

មាត្រា៣៨

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញា និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិហើយ អោយសច្ចាប័នលើឯកសារទាំងនេះ ដោយអាស្រ័យការអនុម័តនៃសហសភា ។

មាត្រា៣៩

បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះជាមួយប្រធាននៃសភាទាំងពីរ ប្រធានាធិបតីអាចប្រកាសនូវភាព អាសន្ន ឬ វិក្រឹតិកាលក្នុងករណីមានការគំរាមគំហែងធ្ងន់ និង ជាបន្ទាន់ប៉ះពាល់លើស្ថាប័ននានា នៃសាធារណរដ្ឋ ដល់ឯករាជ្យជាតិ និង ដល់ បូរណភាពទឹកដីនៃសាធារណរដ្ឋ ។ ប្រធានាធិបតី ត្រូវជូនដំណឹងនេះភ្លាម ដល់ប្រជាជាតិតាមសាលិខិត។ ក្នុងរយះពេលប្រាំពីរថ្ងៃ បន្ទាប់ពីពេលប្រកាសពីភាពអាសន្ន ឬ វិក្រឹតិ កាលនោះសហសភា រួមប្រជុំជាសមាជសភា ដើម្បីអោយការយល់ព្រម ឬ កែប្រែវិធានការដែលបាន បញ្ញត្តិ ឬ បញ្ចប់ វិធានការនោះ។ ក្នុងកំឡុងពេលពិសេសនេះ សភាជាតិមិនអាចត្រូវរំលាយបានទេ។

មាត្រា៤០

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ជាមេបញ្ជាការជាន់ខ្ពស់បំផុតលើកម្លាំងទ័ពរបស់សាធារណរដ្ឋ។ លោកប្រកាសភាពសង្គ្រាម ឬ ប្រកាសថា ប្រជាជាតិស្ថិតក្នុងភ័យន្តរាយ តាមសេចក្តីស្នើពីរ រដ្ឋាភិបាល ហើយ ក្រោយដែលមានការយល់ព្រមពីសភាទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជ។

មាត្រា៤១

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ប្រាស្រ័យជាមួយ នឹងសភាទាំងពីរ តាមសាលិខិតហើយសារ លិខិតនេះ មិនត្រូវយកមកពិភាក្សាទេ។ ប្រសិនបើសភាស្ថិតនៅក្នុងវិស្សមកាល សហសភាត្រូវរួមប្រជុំ ជាពិសេស ដើម្បីស្តាប់សារលិខិតនេះ។

មាត្រា៤២

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ជាអ្នកផ្តល់គ្រឿងឥស្សរយសជាតិ។ លោកមានសិទ្ធិលើកលែង និង បន្ធូបន្ថយទោស។

ជំពូកទី៤

រដ្ឋាភិបាល

មាត្រា៤៣

រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ និង សមាជិករដ្ឋាភិបាល ទទួលខុសចំពោះ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ពីកិច្ចចាត់ការអនុវត្តន៍នយោបាយរបស់រដ្ឋអោយបានសំរេច។ រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ ដឹកនាំរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការជាតិនានា។

មាត្រា៤៤

មុខងារនៃសមាជិករដ្ឋាភិបាល មានវិសមិតភាព និង ការកាន់កាប់វិជ្ជាជីវៈ ផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្ម ហើយនិង ការកាន់កាប់តំណែងក្នុងអង្គការសាធារណណាមួយ។

មាត្រា៤៥

សមាជិករដ្ឋាភិបាល អាចចូលរួមក្នុងពេលប្រជុំសភាជាតិ និង ព្រឹទ្ធសភា ហើយនិង ក្នុងពេលប្រជុំគណៈកម្មការនានានៃសភា។ បើសមាជិករដ្ឋាភិបាលសុំនិយាយ ត្រូវតែបើកឱកាសអោយនិយាយ វៀរលែងតែក្នុងពេលប្រជុំ ដើម្បីបោះឆ្នោត សម្រេចអំពីអនុសាសន៍ ប៉ះពាល់ដល់ជោគវាសនានៃរដ្ឋាភិបាល ទាំងមូល ឬ មួយភាគ។ ជំពូក៥ សហសភា

មាត្រា៤៦

សហសភា មានសហសភាពីរ គឺ សភាជាតិ និង ព្រឹទ្ធសភា។

មាត្រា៤៧

សភាជាតិមានសមាជិកចំនួនប៉ែតសិបនាក់យ៉ាងតិច។ តំណាងរាស្ត្រត្រូវជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតជាសកល ដោយចំពោះជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្លឹកឆ្នោតមួយ មាននាមតែមួយសំរាប់អាណត្តិបួនឆ្នាំ។ តំណាងរាស្ត្រអាចឈរឈ្មោះ អោយគេជ្រើសតាំងសាជាថ្មីបាន។ អ្នកមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រ គឺ ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃប្រាំឆ្នាំគត់មកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត។

មាត្រា៤៨

ព្រឹទ្ធសភា មានសមាជិកចំនួនពីរម្ភៃប្រាំបី ទៅសែសិបនាក់។ ព្រឹទ្ធសភាជាតំណាងភូមិភាគផ្សេងៗនៃសាធារណរដ្ឋ និង អង្គការធំៗនៃរដ្ឋ។ ភូមិភាគផ្សេងៗ ត្រូវជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនបីភាគប្រាំ " ៣/៥ " រដ្ឋការស៊ីវិល ត្រូវជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចំនួនមួយភាគប្រាំ " ១/៥ " ក្រុមប្រឹក្សាសេនាធិការ ត្រូវជ្រើសតាំង សមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនមួយភាគប្រាំ "១/៥ " ។
សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវជ្រើសតាំងសំរាប់ប្រាំមួយឆ្នាំ ដោយការបោះឆ្នោតជាសកល ដោយ មិនចំពោះជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្លឹកឆ្នោតមួយ មាននាមតែមួយ ក្នុងបណ្តាលអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតទាំងពីរភេទដែលមានអាយុយ៉ាងតិចសែសិបឆ្នាំគត់ មកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត។ សមានជិកព្រឹទ្ធសភាអាចឈរឈ្មោះ អោយគេជ្រើសតាំងសាជាថ្មីបាន។
សមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនពាក់កណ្តាលត្រូវផ្លាស់ថ្មី ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំម្តងៗ។ មុនផុតឆ្នាំទីបីនៃនីតិកាលទីមួយត្រូវមានចាត់ការចាប់ឆ្នោត ដើម្បីរកសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលត្រូវផុតអាណត្តិមុន គេ។

មាត្រា៤៩

ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ឬ មានអសន្តិសុខខ្លាំង សមាជិកសហសភា អាចត្រូវជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតជា សាកលដោយចំពោះជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្លឹកបញ្ជី។ ក្នុងករណីដែលការបោះឆ្នោតមិនអាចធ្វើទៅកើត ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អាចពន្យា អាណត្តិសមាជិកសហសភាបានម្តងមួយឆ្នាំម្តងមួយឆ្នាំ។ ក្នុងករណីទាំងពីរខាងលើ ត្រូវពិគ្រោះជាមុននឹងតុលាការធម្មនុញ្ញ។

មាត្រា៥០

អាណត្តិសមាជិកសហសភាមានវិសមិតភាព និង ការបំពេញមុខងារសាធារណជាសកម្ម។
សមាជិកសហសភាម្នាក់ៗ មិនអាចបំពេញមុខងារជាសមាជិកនៃស្ថាប័នដទៃទៀត របស់ សាធារណរដ្ឋដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញ វៀរលែងតែមុខងារសមាជិកនៃតុលាការជាន់ខ្ពស់ចេញ។

មាត្រា៥១

ច្បាប់បោះឆ្នោតត្រូវកំរិតបែបបទនៃការជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និង សមាជិកព្រឹទ្ធសភា។

មាត្រា៥២

អំណាចនៃសភានីមួយៗ ចប់ត្រឹមពេលសភាថ្មីចូលកាន់តំណែង។ ក្នុងករណីមានសមាជិកសហសភាទទួលអនិច្ចកម្ម លាលែង ប្រាចាកសមាជិកភាព ដែលកើតមានឡើងប្រាំមួយខែមុនចប់នីតិកាល ត្រូវចាត់ការជ្រើសតាំងជំនួសសមាជិកនោះ។

មាត្រា៥៣

មុននិងចាប់ផ្តើមធ្វើការ សភានីមួយៗត្រូវធ្វើសុពលកម្មសមាជិករបស់ខ្លួនណាដែលគ្មានការតវ៉ាជំទាស់។ មុនចូលកាន់តំណែង សមាជិកសភានីមួយៗ ដែលបានទទួល សុពលកម្មរួចហើយត្រូវថ្លែងសច្ចាប្រណិធាននៅចំពោះមុខ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ហើយដោយមានតុលាការធម្មនុញ្ញរួមជាមួយផងជាសេចក្តីថា:

" ខ្ញុំតាំងសច្ចាជាឱឡារិកថា នឹងគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយខិតខំប្រើកំលាំងរបស់ខ្ញុំទាំងប៉ុន្មានដើម្បីបំពេញ កិច្ចការជាប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រ និង ប្រជាជាតិ " ។

មាត្រា៥៤

សមាជិកសហសភាណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់ តាមរកខ្លួនចាប់ចង់ឃុំឃាំង ឬ កាត់ទោសដោយហេតុថា បានសំដែងយោបល់ ឬ បញ្ចោញមតិក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន។ សមាជិកសហសភាក៏ដោយ នឹងអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់ ឬ ចាប់ចង អំពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ មជ្ឈឹមបានលុះណាតែមានអនុញ្ញាតពីសភា ដែលខ្លួនជាសមាជិក វៀរលែងតែក្នុងករណី បានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសជាក់ស្តែងចេញ។ ក្នុងករណីទាំងអស់ ការឃុំឃាំង ឬ ការចោទប្រកាន់សមាជិកសហសភាណាមួយត្រូវផ្អាក បើសិនជាមានសមាជិកបីភាគបួន " ៣/៤ " នៃសភាដែលខ្លួនជាសមាជិក បានបញ្ចោញមតិអោយផ្អាក។

មាត្រា៥៥

អាណត្តិដាច់ខាតយ៉ាងណាក៏ដោយត្រូវទុកជាមោឃៈ។ សិទ្ធិបោះឆ្នោតបញ្ចោញមតិជាសិទ្ធិរបស់សមាជិកសហសភាផ្ទាល់ សំរាប់តែខ្លួនឯងតែម្នាក់។

មាត្រា៥៦

ក្នុងចិរវេលានៃអាណត្តិរបស់ខ្លួនសមាជិកសហសភា ដែលត្រូវទទួលទណ្ឌកម្ម ជាហេតុបណ្តាលអោយឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនពុំបានត្រូវបាត់បង់ឋានៈជាសមាជិក។ ការបាត់បង់ឋានៈជាសមាជិកត្រូវប្រកាសសំរេចដោយសភាដែលសាមីខ្លួននោះជាសមាជិក។

មាត្រា៥៧

សហសភា ប្រជុំដោយពេញច្បាប់ ជាសម័យប្រជុំសាមញ្ញ ពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ សម័យប្រជុំនីមួយៗមានចិរវេលាយ៉ាងតិចបីខែ ។ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ កោះសហសភាប្រជុំជាវិសាមញ្ញ តាមសេចក្តីសុំរបស់រដ្ឋ មន្ត្រីទីមួយ ឬ ពីភាគច្រើន នៃសមាជិកទាំងអស់របស់សភាជាតិ ឬ របស់ព្រឹទ្ធសភា។ របៀបវារៈត្រូវកំណត់ជាក់លាក់ព្រមទាំងថ្ងៃប្រជុំ ហើយត្រូវផ្សាយជាមួយគ្នាក្នុងសេចក្តីអញ្ជើញប្រជុំ។ សម័យប្រជុំសហសភាត្រូវធ្វើនៅរដ្ឋធានីសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ហើយសម័យប្រជុំសភានីមួយៗនោះត្រូវធ្វើក្នុងសាលមួយរៀបចំជាពិសេសសំរាប់កិច្ចនេះល្មើកណាតែមានការសំរេចផ្សេងចុះក្នុងលិខិតកោះប្រជុំ ព្រោះកាលៈទេសៈតំរូវ ។ ក្រៅពីករណីដូចដែលមានចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទាំងពួងខាងលើនិងក្រៅពីកន្លែង និង កាល បរិច្ឆេទ ដែលកំណត់ក្នុង សេចក្តីអញ្ជើញការប្រជុំ ណាក៏ដោយនៃសភានីមួយៗរបស់សហសភាត្រូវទុក ជាខុសច្បាប់ ហើយជាអាសាសូន្យពេញលក្ខណៈ។

មាត្រា៥៨

ប្រធានសភាជាតិ ត្រូវជ្រើសតាំងសំរាប់ពីរឆ្នាំ។ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ត្រូវជ្រើសតាំងក្រោយពេលបោះឆ្នោតប្តូរចំនួនពាក់កណ្តាលនៃសមាជិកព្រឹទ្ធសភា។ សមាជិកក្រុមអភិបាលនៃសភានីមួយៗត្រូវជ្រើសតាំងនៅពេលជាមួយគ្នានឹងប្រធាន។

មាត្រា៥៩

ក្នុងករណីដែលត្រូវកោះសភាទាំងពីរប្រជុំរួមជាសមាជសភា កិច្ចប្រជុំត្រូវស្ថិតនៅក្រោម អធិបតីភាពនៃប្រធានសភាជាតិ។

ក្នុងករណីដែលប្រធានសភាជាតិមានធុរៈ ប្រធានព្រឹទ្ធសភាជាអ្នកដឹកនាំការពិភាក្សា។

មាត្រា៦០

ការពិភាក្សារបស់សភានីមួយៗ និង ទុកជាបានការទាល់តែ មានសមាជិកនៃសភានេះចំនួនពីរភាគបី " ២/៣ " មករួមប្រជុំ។ ការពិភាក្សានៃសមាជសភា និង ទុកជាបានការទាល់តែតំណាងរាស្ត្រចំនួនពីរភាគបី " ២/៣ " និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនពីរភាគបី "២/៣ "មករួមប្រជុំ។ ក្នុងករណីដែលមិនគ្រប់អង្គប្រជុំ នៅឱកាសកោះប្រជុំលើកទីមួយ សភា ឬ សមាជ ត្រូវកោះប្រជុំជាលើកទីពីរហើយអាចពិភាក្សាបានការ ទោះបីមានសមាជិកប៉ុន្មាននាក់មករួមប្រជុំក៏ដោយ។ការប្រជុំដែលជាកម្មវត្ថុនៃការកោះប្រជុំជាលើកទីពីរ និង អាចធ្វើទៅបានតែក្នុងរយៈ ពេលវេលាម្ភៃបួនម៉ោងយ៉ាងតិចបន្ទាប់ការកោះប្រជុំលើកទីមួយ។

មាត្រា៦១

សហសភាតាំងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងមួយ។

មាត្រា៦២

ពេលប្រជុំសភាទាំងពីរត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ។ សភានីមួយៗអាចប្រជុំសម្ងាត់បាន តាមការសុំពីប្រធានសភានោះក្តី ពីសមាជិកចំនួនមួយ ភាគដប់ " ១/១០" យ៉ាងតិចនៃសភានោះក្តី ពីរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយក្តី។ សេចក្តីរាយហេតុទាំងស្រុងនៃការពិភាក្សាក្នុងពេលប្រជុំសាធារណៈត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរដ្ឋកិច្ច។

មាត្រា៦៣

តាមការសុំពីសមាជិកមួយភាគដប់ " ១/១០ " យ៉ាងតិចសភាជាតិ ឬ ព្រឹទ្ធសភាអាចអញ្ជើញឥស្សរជនដ៏ឧត្តមណាម្នាក់មកបំភ្លឺសភា អំពីបញ្ហាដែលមានសារៈសំខាន់ពិសេស។

មាត្រា៦៤

សហសភាអនុម័តច្បាប់។ សហសភាអនុម័តថវិការរដ្ឋ ការអោយរដ្ឋខ្ចីប្រាក់ ការខ្ចីប្រាក់របស់រដ្ឋ។ សហសភាអោយ សេចក្តីយល់ព្រមចំពោះគណនិរដ្ឋបាល បន្ទាប់ពីបានយល់ព្រមពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ។ សហសភាអនុម័តច្បាប់លើកលែងទោស។

សហសភាអនុម័តច្បាប់ដែលប្រកាសថាប្រជាជាតិឋិតនៅក្នុងភយន្តរាយ ឬ ក្នុងភាព សង្គ្រាម។

ជំពូក៦

ការទាក់ទងរវាងសហសភា និង រដ្ឋាភិបាល

មាត្រា៦៥

ច្បាប់គឺជាការសំដែងនៃឆន្ទះជាតិ។ វិស័យរបស់ច្បាប់ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ។

មាត្រា៦៦

អ្នកផ្តើមគំនិតបង្កើតច្បាប់ គឺ រដ្ឋាភិបាលក៏បាន សមាជិកសហសភាក៏បាន ។ ក៏ប៉ុន្តែការផ្តើមគំនិតខាងចំណាយសំរាប់បុគ្គលិក ជាភារៈឯកឯងនៃរដ្ឋាភិបាល ។

មាត្រា៦៧

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ត្រូវពិភាក្សាក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រោយពីបានទទួលយោបល់ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់អាចដាក់ជូនទៅក្រុមអភិបាលសភាណាក៏បាន លើកលែងតែសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រូវដាក់ជូនសភាជាតិជាមុនគេ ។

មាត្រា៦៨

សមាជិកសហសភាមិនអាចធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬ ធ្វើវិសោធនកម្មណាមួយ ដែលការអនុម័តនាំអោយមានការបន្ថយធនធានសាធារណៈក្តី នាំអោយបង្កើត ឬ បន្ថយបន្ទុកសាធារណៈក្តី ។

មាត្រា៦៩

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ណាក៏ដោយ ត្រូវពិនិត្យជាបន្តបន្ទាប់គ្នាពីសភាមួយទៅសភាមួយ ។ ក្នុងករណីមានទំនាស់ រវាងសភាទាំងពីរ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ត្រូវដាក់ជូនដប់ថ្ងៃក្រោយមកទៅសមាជសភា ដើម្បីបញ្ចេញមតិជាស្ថាពរ លើចំនុចមិនយល់ស្របគ្នាដោយយកតាមសម្លេងភាគច្រើនក្នុងករណីប្រញាប់រយៈវេលាដាក់ជូនសមាជសភាត្រូវបន្ថយមកត្រឹមប្រាំថ្ងៃ ។

មាត្រា៧០

សេចក្តីព្រាងហិរញ្ញប្បញ្ញត្តិ ត្រូវដាក់ជូនក្រុមអភិបាលសភាជាតិ មួយរយថ្ងៃយ៉ាងតិច " ១០០ " មុនដំណាច់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត ។

ក្នុងករណីដែល សហសភាមិនបានអនុម័តជាស្ថាពរ មុនដើមឆ្នាំសារពើពន្ធនូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់សំរាប់ឆ្នាំនោះរដ្ឋាភិបាល ត្រូវសុំដោយរស់រាន អោយសហសភាអនុញ្ញាត ការទារពន្ធតាមច្បាប់ជាធរមាន ។ នៅពេលជាមួយគ្នា ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ចេញក្រឹត្យបើកអោយប្រើឥណទានម្តងមួយខែស្មើនិងមួយភាគដប់ពីរ "១/១២ " នៃថវិការការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំមុន រហូតដល់សហ សភាអនុម័តហិរញ្ញប្បញ្ញត្តិជាស្ថាពរ ។

មាត្រា៧១

អត្ថបទទាំងច្បាប់ ដែលសភាមួយបានកែប្រែរួចហើយ ឬ បានអនុម័តហើយត្រូវបញ្ជូនទៅសភាមួយទៀតក្នុងរយៈវេលាដប់ថ្ងៃគត់ ។ អត្ថបទច្បាប់ ដែលសហសភាបានអនុម័តជាស្ថាពរត្រូវបញ្ជូនទៅប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋក្នុងរយៈវេលាដប់ថ្ងៃគត់ ។ ក្នុងករណីការប្រញាប់រយៈវេលាដែលចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌខាងលើត្រូវបន្ថយមកប្រាំថ្ងៃគត់ ។

មាត្រា៧២

ច្បាប់មិនអាចមានផលប្រតិសកម្មភាពទេ វៀរលែងតែមានបទបញ្ញត្តិពិសេស ដែលមានចែងជាក់លាក់ក្នុងច្បាប់នោះ ។

មាត្រា៧៣

ច្បាប់ត្រូវអនុម័តបាននៅភ្នំពេញកំណត់មួយថ្ងៃគត់ក្រោយ ដែលច្បាប់នោះបានចុះក្នុងរដ្ឋកិច្ចហើយនិងនៅទីកន្លែងណាឯទៀតក៏ដោយ កំណត់ប្រាំថ្ងៃគត់បន្ទាប់ពីពេលរដ្ឋកិច្ចមានចុះច្បាប់នោះបាបទៅដល់សាលាស្រុក។ ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាប់ដែលបានប្រកាសថាជាការប្រញាប់ត្រូវអនុវត្តបាននៅភ្នំពេញកាលណាច្បាប់ នោះមានបិទនៅសាលាក្រុង ហើយនៅស្រុកនីមួយៗកាលណាមានបិទនៅសាលាស្រុក ។ ច្បាប់នីមួយត្រូវមានការផ្សាយអោយបានជ្រួតជ្រាបយ៉ាងទូលំទូលាយជាទីបំផុត ។ រដ្ឋាភិបាលមានភារៈត្រូវចុះផ្សាយភ្លាមនូវច្បាប់ទាំងអស់ដែលប្រកាសអោយប្រើ។ ច្បាប់មួយត្រូវកំណត់បែបបទនៃការផ្សាយច្បាប់ និង បទបញ្ជានានា ហើយនិងការផ្សាយ កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ។

មាត្រា៧៤

ក្រោយពីបានរៀបចំសមាសភាពរដ្ឋាភិបាលរួចហើយរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយព្រមជាមួយនិងសមាជិកទាំងអស់នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវទៅកាន់សមាជសភា ដើម្បីថ្លែងការណ៍ជំរាប នូវកម្មវិធីដែលរដ្ឋាភិបាលប្រុងប្រៀបអនុវត្ត។ ការជំរាបកម្មវិធីនេះ មិនត្រូវយកទៅពិភាក្សាឡើយ។

មាត្រា៧៥

តាមការសុំពីសមាជិកសភាជាតិចំនួនយ៉ាងតិចមួយភាគប្រាំ " ១/៥ " សមាជិករដ្ឋាភិបាលត្រូវទៅកាន់រ៉ាយរ៉ាប់ជំរាបសភាអំពីការគ្រប់គ្រងក្រសួងរបស់ខ្លួន។ ការពិភាក្សាតទល់នៅសភាជាតិក្រោយពីសមាជិករដ្ឋាភិបាលបានរ៉ាយរ៉ាប់មកអាចនាំអោយមានការបោះឆ្នោតអនុម័តនូវអនុសាសន៍១តាមទម្រង់ដែលមានចែងនៅមាត្រា ៧៦-៧៧ និង៧៨។

មាត្រា៧៦

សភាជាតិសំដែងការមិនទុកចិត្តចំពោះសមាជិករដ្ឋាភិបាលម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ឬចំពោះរដ្ឋាភិបាលទាំងមូលដោយការបោះឆ្នោតអនុម័តនូវ អនុសាសន៍មានចែងហេតុផល ។ សេចក្តីស្នើអនុសាសន៍ណាក៏ដោយ និងអាចទទួលបានលុះណា តែមានសមាជិកសភាជាតិ ចំនួនមួយភាគប្រាំ " ១/៥ " យ៉ាងតិចបានធ្វើ។ ការបោះឆ្នោតអនុម័តអនុសាសន៍ និងធ្វើឡើងបានតែក្រោយ ពេលសែសិបប្រាំបីម៉ោងរាប់ពីពេលដាក់អនុសាសន៍នោះ ។ ការអនុម័តនេះត្រូវធ្វើដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហរ។ អនុសាសន៍និងទុកជាបានការលុះណាតែភាគច្រើនដាច់ខាតនៃចំនួនសមាជិកសភាជាតិ អនុម័តយល់ព្រម ។

មាត្រា៧៧

អនុសាសន៍របស់សភាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនក្នុងរយះពេលបីថ្ងៃគត់ ទៅប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋដើម្បីសំរេចបើពុំដូច្នោះទេអនុសាសន៍នោះត្រូវទុកជាមោឃៈ។ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋត្រូវអោយដំណឹងអំពិសេចក្តីសំរេចរបស់លោក ដោយបញ្ជាក់ហេតុផលទៅសភាជាតិ ក្នុងរយះវេលាប្រាំថ្ងៃគត់រាប់ពីថ្ងៃទទួលអនុសាសន៍។ បើគ្មានដំណឹង ទេនោះបានន័យថាយល់ព្រមតាមអនុសាសន៍។ ក្នុងករណីនេះសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់នៃរដ្ឋាភិបាល ដែលទាក់ទិននិងរឿងនេះ ឬរដ្ឋាភិបាលទាំងមូលត្រូវលាលែងដោយបញ្ញត្តិ។

មាត្រា៧៨

ក្នុងករណីដែល ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ រក្សាទុកសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់នៃរដ្ឋាភិបាល ដែលជាប់ប្រកាន់អោយនៅក្នុងតំណែងតទៅទៀត ឬ រដ្ឋាភិបាលទាំងមូលអោយនៅដដែល តទៅទៀត សភាជាតិអាចយកអនុសាសន៍មកពិនិត្យជាលើកទីពីរក្នុងរយះវេលាប្រាំថ្ងៃគត់ដោយមានពាក្យសុំរបស់សមាជិកសភាជាតិចំនួនមួយភាគប្រាំ "១/៥" យ៉ាងតិច។ អនុសាសន៍និងទុកជាបានការ លុះណាតែពីរភាគបី "២/៣" នៃសមាជិកសភាជាតិអនុម័តយល់ព្រម។ ក្នុងករណីនេះអនុសាសន៍ត្រូវបណ្តាលអោយសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់ដែលជាប់ប្រកាន់ នេះឬរដ្ឋាភិបាលទាំងមូលលាលែងដោយបញ្ញត្តិ ។

មាត្រា៧៩

បើនៅក្នុងមួយអម្លុងពេលដប់ប្រាំខែមានវិបត្តិគណៈរដ្ឋមន្រ្តីពីរដងប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អាចរំលាយសភាជាតិបាន បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះជាមួយប្រធានព្រឹទ្ធសភា។ ដែលហៅថាវិបត្តិគណៈរដ្ឋមន្រ្តីដូចមានចែង នៅវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ គឺការលាលែងរបស់ រដ្ឋាភិបាលបន្ទាប់ ពីមានអនុសាសន៍របស់សភា ជាតិជំទាស់ នឹងរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល។ ក្នុងករណីមានការរំលាយសភាជាតិ ការបោះឆ្នោតជាថ្មីត្រូវអោយមានឡើងក្នុងរយះវេលាពីរខែយ៉ាងយូរ ។

ជំពូក៧

អំណាចតុលាការ

មាត្រា៨០

ការកាត់ក្តីផ្តល់យុត្តិធម៌ ត្រូវធ្វើក្នុងនាមប្រជារាស្រ្តតាមនីតិក្រម ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា៨១

អំណាចតុលាការជាអំណាចប្រកបដោយឥស្សរភាព អំណាចតុលាការរក្សាការពារអនាគតិ ។ អំណាចតុលាការការពារសិទ្ធិ និង សេរីភាពពលរដ្ឋ ។ អំណាចនេះត្រូវប្រគល់ទៅតុលាការកំពូល និង សាលាជំរះក្តីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

មាត្រា៨២

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអំណាចតុលាការ ។

១. ក្រុមចៅក្រម

មាត្រា៨៣

ចៅក្រមជំរះក្តី និង ចៅក្រមអយ្យការ មានលក្ខន្តិកៈ ដោយឡែកពីគ្នា ។

មាត្រា៨៤

ចៅក្រមជំរះក្តីបំពេញមុខងារខាងយុត្តាធិការ ក្រោមការត្រួតត្រានៃតុលាការកំពូល ។
ចៅក្រមជំរះក្តីនិងអាចត្រូវហូតងារបានតែក្នុងករណីទទួលទោសអាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា៨៥

ចៅក្រមអយ្យការទទួលរ៉ាប់រងអនុវត្តិច្បាប់ ក្រោមការត្រួតត្រានៃរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។ វិធានការវិន័យដែលរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌បានសំរេចដាក់ទៅលើចៅក្រមអយ្យការ អាចឧទ្ធរណ៍ទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន។

២. តុលាការកំពូល

មាត្រា៨៦

តុលាការកំពូលមានចៅក្រមប្រាំបួននាក់ជាសមាជិក គឺចាងហ្វាងនិងចៅក្រមប្រឹក្សាប្រាំបីនាក់។ ចាងហ្វាង និង ចៅក្រមប្រឹក្សា នៃតុលាការកំពូល ត្រូវសភាទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជសភាបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសំរាប់បួនឆ្នាំ ក្នុងបណ្តាលចៅក្រមជំរះ ក្តីម្ភៃនាក់ដែលសហសេវិកខ្លួនបោះ ឆ្នោតជ្រើសរើសចុះក្នុងបញ្ជីមួយ ។ ចៅក្រមប្រឹក្សាជំនួយបួននាក់ជ្រើស តាំងក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នាត្រូវជំនួស សមាជិកនៃតុលាការកំពូលនៅពេលសមាជិក នេះមិននៅ ឬ មានធុរៈ ។

មាត្រា៨៧

ចៅក្រមតុលាការកំពូលត្រូវមានអតីតភាពយ៉ាងតិច ១២ ឆ្នាំក្នុងមុខងារចៅក្រម ។

មាត្រា៨៨

ដទៃពីមុខងារខាងយុត្តាធិការកំពូលផ្នែកតុលាការ តុលាការកំពូលអាចផ្តើមគំនិតបង្កើតច្បាប់អំពីបញ្ហាទាក់ទង និងការរៀបចំហើយ និងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអំណាចតុលាការ។ តុលាការកំពូលវិនិច្ឆ័យ

ប្រកាសរំលាយគណៈបក្សនយោបាយ យកតាមមតិ ពីរភាគបី ចំពោះគណៈបក្សនយោបាយណាដែលធ្វើសកម្មភាពបំផ្លិចបំផ្លាញរបបសាធារណរដ្ឋ ។

៣. ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការ

មាត្រា៨៩

ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាមានចៅក្រមជំរះក្តីប្រាំនាក់ជាសមាជិក និង ចៅក្រមជំរះក្តីពីរនាក់ ជាសមាជិកជំនួយដែលត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ក្នុងបណ្តាចៅក្រមជំរះក្តី តាមលក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នា និង ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកនៃតុលាការកំពូល ។

មាត្រា៩០

ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអធិបតីភាពរបស់ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ហើយក្នុងករណីប្រធានាធិបតីមានធុរៈ នោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអធិបតីភាព របស់អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ។ ក្នុងករណីដែលឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការពិភាក្សាអំពីការដាក់វិធានការវិន័យទៅលើចៅក្រមជំរះក្តីត្រូវចាងហ្វាងតុលាការកំពូលដឹកនាំការជំនុំ ។

មាត្រា៩១

ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការរ៉ាប់រងនូវឥស្សរភាព និង វិន័យរបស់ចៅក្រមជំរះក្តី ។ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការមានដូចតទៅ:

- ស្នើរការតែងតាំងឡើងដោយឋានន្តរសក្តិ ការផ្លាស់តំណែងចៅក្រមជំរះក្តី
- អនុញ្ញាតការចោទប្រកាន់ចៅក្រមទាំងនេះខាងផ្លូវតុលាការ វៀរលែងតែក្នុងករណីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងចេញ
- ដាក់វិធានការវិន័យទៅលើចៅក្រមទាំងនេះ
- ផ្តល់យោបល់ចំពោះសេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ណា ដែលទាក់ទងនិងការរៀបចំហើយនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអំណាចតុលាការ ។

មាត្រា៩២

មុខងារសមាជិកនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការ មានវិសមិតភាពនិងមុខងារដទៃទៀតក្នុងតុលាការ ។

ជំពូក៨

ស្ថាប័នដទៃទៀតរបស់ សាធារណរដ្ឋ ១. តុលាការធម្មនុញ្ញ

មាត្រា៩៣

តុលាការធម្មនុញ្ញមានសមាជិកប្រាំបួននាក់ មានអាណត្តិប្រាំមួយឆ្នាំ ។ សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញចំនួនពាក់កណ្តាលត្រូវផ្លាស់ថ្មីក្នុងរយះពេលបីឆ្នាំម្តងៗ ។ មុនផុតឆ្នាំទីបី នៃអាណត្តិទីមួយ ត្រូវមានការ បោះឆ្នោតដើម្បីសមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ ដែលត្រូវផុតអាណត្តិមុនគេ ។ សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញត្រូវជ្រើសរើសក្នុងបណ្តាលឥស្សរជនខ្មែរដ៏ឧត្តម ដែលគេទទួល ដឹងឮថា មានការចេះដឹងជ្រៅជ្រះខាងច្បាប់ ខាងសេចកិច្ច ឬ ខាងរដ្ឋបាល ឬ ថាមានការពិសោធន៍ ច្រើនខាងកិច្ចការរដ្ឋ។ ត្រូវអោយអាទិភាពទៅបេក្ខជន ដែលមិនមានចូលគណៈបក្សនយោបាយ ណាមួយ។ សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ ត្រូវចាត់តាំងតាមរបៀបដូចតទៅ ៖ ពីរនាក់ដោយប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋសំរេចក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ពីរនាក់ដោយសភាជាតិ និង ពីរនាក់ដោយព្រឹទ្ធសភាក្រៅ ពីសមាជិករបស់ខ្លួន។ ប្រធានតុលាការធម្មនុញ្ញត្រូវជ្រើសតាំងក្នុងចំណោមសមាជិករបស់ខ្លួន។ ការបោះឆ្នោតនេះត្រូវធ្វើនៅពេលផ្លាស់សមាជិកពាក់កណ្តាលចំនួន ។ ប្រធានមានសំលេងឧត្តមមានុភាព ក្នុងករណីចែកសម្លេងស្មើគ្នា ។

មាត្រា៩៤

មុខងារសមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញមានវិសមិតភាព និង មុខងារប្រធានាធិបតី ហើយនិងអនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ និងសមាជិករដ្ឋាភិបាល សមាជិកសហសភា សមាជិកតុលាការជាន់ខ្ពស់ហើយនិង សមាជិកតុលាការកំពូល ។

មាត្រា៩៥

តុលាការធម្មនុញ្ញអាចវះកាត់អំពីនិយតភាព នៃការបោះឆ្នោតជ្រើសប្រធានាធិបតី និងអនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ហើយប្រកាសលទ្ធផលអំពីការបោះឆ្នោតនេះ ។ តុលាការធម្មនុញ្ញអាកាត់អំពីករណីវិវាទកម្មទាក់ទងនិងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិក សហ សភា ។ តុលាការធម្មនុញ្ញបកស្រាយជាចុងក្រោយនូវបទបញ្ញត្តិធម្មនុញ្ញ ។ ច្បាប់ដែលសហាសភាបានអនុម័តហើយ ប្រធានាធិបតីត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការធម្មនុញ្ញ មុនប្រកាស អោយប្រើ តុលាការធម្មនុញ្ញអាកាត់អំពីភាពត្រឹមត្រូវ តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ របស់ច្បាប់នោះ ក្នុងរយះពេលដប់ថ្ងៃ ។ ការបញ្ជារបស់តុលាការធម្មនុញ្ញផ្អាករយះពេលអោយប្រើ ។

ច្បាប់ណាដែលត្រូវប្រកាសថាមិនត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនអាចត្រូវប្រកាសអោយប្រើ ហើយក៏មិនអាចត្រូវដាក់អោយអនុវត្តន៍ដែរ ។

មាត្រា៩៦

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយកំណត់វិធានការ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃតុលាការធម្មនុញ្ញ ។

២. តុលាការជាន់ខ្ពស់

មាត្រា៩៧

តុលាការជាន់ខ្ពស់មានអំណាចជំនុំជំរះប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ សមាជិករដ្ឋាភិបាល សមាជិកសហសភា សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ និង សមាជិកតុលាការកំពូលពីបទឧក្រិដ្ឋ និង មជ្ឈិមដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលបំពេញមុខងាររៀងៗខ្លួន ។

មាត្រា៩៨

តុលាការជាន់ខ្ពស់មានសមាសភាពដូចតទៅ:

- សមាជិកបួននាក់ ចាត់តាំងដោយប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ក្នុងបណ្តាលយុត្តិបណ្ឌិត ហើយនិងទីប្រឹក្សារដ្ឋ ។
- សមាជិកបួននាក់ជ្រើសតាំងដោយសភាជាតិ ក្នុងបណ្តាលសមាជិករបស់ខ្លួន ។
- សមាជិកពីរនាក់ជ្រើសតាំងដោយព្រឹទ្ធសភា ក្នុងបណ្តាលសមាជិករបស់ខ្លួន ។
- សមាជិកពីរនាក់ជ្រើសតាំងដោយតុលាការកំពូលក្នុងបណ្តាលសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា៩៩

លាការជាន់ខ្ពស់បោះឆ្នោតជ្រើសរើសចាងហ្វាងម្នាក់ក្នុងបណ្តាលសមាជិករបស់ខ្លួន ដើម្បីជំរះរឿងនីមួយៗ ។

មាត្រា១០០

អង្គការដែលអាចចោទប្រកាន់ ដើម្បីដាក់ទៅអោយតុលាការជាន់ខ្ពស់ជំនុំជំរះបាន គឺ សភាជាតិ និងព្រឹទ្ធសភារួមប្រជុំជាសមាជសភា ។ គាហបញ្ហាតុលាការជាន់ខ្ពស់ ត្រូវមានសមាជិកយ៉ាងតិចពាក់កណ្តាលចំនួនសមាជិកសភា នីមួយៗ ស្នើសុំ ។ បើជាការចោទប្រកាន់ចំពោះប្រធានាធិបតី ឬ អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ គាហបញ្ហាត្រូវមានសមាជិកសមាជសភាចំនួនបីភាគបួន " ៣/៤ "យ៉ាងតិចអនុម័តយល់ព្រម ។ ចំពោះករណីដទៃទៀតភាគច្រើននេះត្រូវកំរិតយកពីរភាគបី "២/៣" នៃសមាជិកសមាជសភា។

មាត្រា១០១

កាលបើសមាសភាអនុម័តយល់ព្រមនូវគាហបញ្ហាអ្នកជាប់ពិរុទ្ធត្រូវបញ្ឈប់ពីមុខងារខ្លួនរហូតដល់តុលាការចេញសាលក្រម ។

មាត្រា១០២

ការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការជាន់ខ្ពស់ត្រូវយកតាមមតិពីរភាគបី នៃសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា១០៣

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ការប្រព្រឹត្តទៅនៃតុលាការជាន់ខ្ពស់និងនីតិក្រមដែលត្រូវអនុវត្តន៍ សំរាប់តុលាការនេះ ។

៣. ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

មាត្រា១០៤

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ រួបរួមក្នុងកិច្ចតាក់តែងច្បាប់ ។ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជាតុលាការកាត់ ក្តីជាដាច់ខាតខាង វិស័យ រដ្ឋបាល។ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋអាកាត់អំពីនិយតភាពនៃគណនីចំណូល និងគណនីចំណាយកាន់ដោយ គណនេយ្យករ សាធារណៈ ។

មាត្រា១០៥

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់នូវវិធានស្តីពីសមាសភាព ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

៤. ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំនិងខាងវប្បធម៌

មាត្រា១០៦

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និង ខាងវប្បធម៌មាន សមាជិកចំនួន មួយភាគបី ចាត់តាំង ដោយ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ដោយមានការយល់ព្រមពីគណរដ្ឋមន្ត្រី ហើយ ក្នុងចំនួន ពីរភាគបីចាត់ តាំងដោយអង្គការវប្បធម៌ និង ការអប់រំនានា ។ អាណត្តិសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និងខាង វប្បធម៌មានចិរវេលាបួនឆ្នាំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និងខាងវប្បធម៌បោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធាន ក្នុងបណ្តាលសមាជិល របស់ខ្លួន។

មាត្រា១០៧

បើរដ្ឋាភិបាលសួរក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និងខាងវប្បធម៌ត្រូវអោយយោបល់លើបញ្ហានានា ទាក់ទងនិងអភិវឌ្ឍន៍នៃការអប់រំ និងវប្បធម៌ ។

មាត្រា១០៨

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់វិធានស្តីពីវិធានចាត់តាំងសមាជិក ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្ត នៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និង វប្បធម៌ ។

៥. ក្រុមប្រឹក្សាសេនា្យនុភាព

មាត្រា១០៩

ក្រុមប្រឹក្សាសេនា្យនុភាព ផ្តល់ជូនប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ នូវយោបល់របស់ខ្លួនលើ បញ្ហាខាងទាហានស្តីពីការឡើងឋានន្តរសក្តិ ការផ្លាស់តំណែង និង ទណ្ឌកម្មខាងទាហានជាដើម ។ ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសេនា្យនុ ភាព ។

៦. ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចនិង សង្គមកិច្ច

មាត្រា១១០

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ផ្តល់យោបល់របស់ខ្លួនចំពោះបញ្ហាទាំងឡាយស្តីពីអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមកិច្ច ។ ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ
កំណត់បែបបទចាត់តាំងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋក្ដិច្ច និង សង្គម កិច្ច ព្រមទាំងការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គការនេះ ។ ៧. អភិបាលរដ្ឋ

មាត្រា១១១

អភិបាលរដ្ឋត្រូវរ៉ាប់រងដោយ អគ្គាភិបាលម្នាក់ និង អភិបាលនានាដែលប្រធានាធិបតីនៃ សាធារណរដ្ឋតែងតាំងតាមការស្នើរបស់សហសភា។ អភិបាលរដ្ឋមានមុខងារ ត្រួតពិនិត្យ និងធ្វើ អង្កេតលើ បុគ្គលិកនៃអង្គការសាធារណ និង ឯកជនដែលជាប់ទាក់ទិនក្នុងរឿងស៊ីសំណូករឿងពុក រលួយ រឿងប្រើ អំណាចដោយរំលោភ រឿងរត់គយ រឿងស្តុកទំនិញខុសច្បាប់ រឿងតំលើង ថ្លៃ ខុស ច្បាប់ រឿងប្រដេញប្រដែង ដោយវៀចវេរ និង រឿងចងការប្រាក់យកប្រាក់លើសកំរិតច្បាប់ ។

មាត្រា១១២

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃអភិបាលរដ្ឋត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ ។

៨. កំណែនទូទៅ

មាត្រា១១៣

កំណែនទូទៅដែលមានការរៀបចំជាប្រទាក់ក្រឡាគ្នា តាមបាវចនា " **រដ្ឋាភិបាលជួយប្រជាជនសំរេច អ្នកបច្ចេកទេសឧបត្ថម្ភ** ជាស្ថាប័នជាតិ។ ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គការនេះ នឹងត្រូវកំរិតតាមច្បាប់អង្គការមួយ ។

ជំពូក៩

សមូហភាពដែនដី

មាត្រា១១៤

សមូហភាពដែនដីនៃសាធារណរដ្ឋ គឺ សង្កាត់ ខេត្ត និង ក្រុង។ សមូហភាពទាំងនេះនិងត្រូវគ្រប់គ្រងខ្លួនតាមលក្ខខ័ណ្ឌមានចែងក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការ មួយ ។

ជំពូក១០

ការពិនិត្យនិងវិសោធនកម្ម

មាត្រា១១៥

ការផ្តើមគំនិតរើពិនិត្យ ឬ វិសោធនកម្ម នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាសិទ្ធិរដ្ឋាភិបាល ឬ សមាជិកចំនួនពាក់កណ្តាលនៃសភាណាមួយរបស់សហសភា ។ ការពិនិត្យ ឬ វិសោធនកម្មធ្វើឡើងតាមច្បាប់មួយដែលអនុម័តតាមវិធីបោះឆ្នោតចំហរ។ ត្រូវកំរិតយកភាគច្រើនបីភាគបួន នៃសមាជិកសភានីមួយៗនៃសហសភា ហើយការប្រញាប់មិនអាចត្រូវប្រកាសបានឡើយ ។

មាត្រា១១៦

ការរើពិនិត្យ ឬ វិសោធនកម្មណាក៏ដោយ ត្រូវហាមឃាត់នៅពេលប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋមានធុរៈម្តងម្កាលក្នុងករណីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣០។

មាត្រា១១៧

ការរើពិនិត្យណាក៏ដោយដែលមានគោលបំណងកែប្រែសណ្ឋានសាធារណរដ្ឋនៃប្រទេសត្រូវហាមមិនអោយធ្វើឡើយ ។

ជំពូក១១

អន្តរប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា១១៨

ក្នុងអម្លុងពេលបណ្តោះអាសន្ន ហើយរហូតដល់ស្ថាប័នទាំងឡាយ ដូចមានចែងក្នុង បច្ចុប្បន្ន រដ្ឋធម្មនុញ្ញ បានរៀបចំតាំងឡើង ស្ថាប័នរដ្ឋដែលមានសព្វថ្ងៃដោយអាស្រ័យអត្ថបទរដ្ឋ ធម្មនុញ្ញមុននោះ ត្រូវបន្តការប្រព្រឹត្តទៅជាបណ្តោះអាសន្ន ។

មាត្រា១១៩

ក្រោយពេលដាក់បច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាធរមាន នឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី ថ្មីនៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ នៅថ្ងៃអាទិត្យ ទី ៤ មិថុនា ១៩៧២ ដោយវិធីបោះឆ្នោតសាកល ដោយចំពោះ និង សម្ងាត់ តាមលក្ខណៈដែលរៀបចំក្នុងបញ្ញត្តិបោះឆ្នោតមួយ ។ ក្នុងអាណត្តិរបស់ ខ្លួនប្រធានាធិបតី ថ្មីនៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ អាចតែងតាំងអនុប្រធានាធិបតីមួយបន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះ ជាមួយប្រធានសភាទាំងពីរ។

មាត្រា១២០

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ប្រកាសអោយប្រើភ្លាមនូវបញ្ញត្តិមួយស្តីពីការបោះឆ្នោតដើម្បី កំណត់របៀប ជ្រើសរើសសភាជាតិ និង ព្រឹទ្ធសភា ។ សភាជាតិទីមួយ និង ព្រឹសភាទីមួយ នៃសាធារណអាច ត្រូវជ្រើស តាំងបាន:

- ឬតាមលក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤៩ វាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ ។
- ឬដោយវិធីបោះឆ្នោតសាកលមិនចំពោះ សម្ងាត់ និងដោយសន្លឹកឆ្នោតមួយមាននាមតែ មួយ ។
- ការបោះឆ្នោតត្រូវធ្វើក្នុងរយះពេលបីខែគិតពីថ្ងៃបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ ។

មាត្រា១២១

ទំរាំតុលាការធម្មនុញ្ញោរៀបចំ ហើយចូលកាន់តំណែងមុខការ ដែលប្រគល់អោយតុលាការនេះ ដោយមាត្រា៩៥ ត្រូវអោយតុលាការមួយកាន់កាប់ជាបណ្តោះអាសន្ន ។ តុលាការនេះមានសមាជិកប្រាំ មួយនាក់ ចាត់តាំងដោយប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ។ សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ បណ្តោះអាសន្ន

ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ មិនអាចឈរ ឈ្មោះជា បេក្ខជនប្រធានាធិបតី ឬ អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ ឬ សមាជិកសហាសភាបាន ទេ ។

មាត្រាអវសាន ការដាក់ជាធរមាននៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងត្រូវដាក់អោយធ្វើប្រជាមតិនៅថ្ងៃអាទិត្យ ទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧២ រដ្ឋធម្មនុញ្ញោនះ និងចូលជាធរមានមួយថ្ងៃគត់បន្ទាប់ពីការប្រកាសលទ្ធផលស្របរបស់ប្រជាមតិ ។

មាត្រាអវសាន

ការដាក់ជាធរមាននៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

បច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងត្រូវដាក់អោយធ្វើប្រជាមតិ នៅថ្ងៃអាទិត្យ ទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧២ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ និងចូលជាធរមានមួយថ្ងៃគត់បន្ទាប់ពីការប្រកាសលទ្ធផលស្របរបស់ប្រជាមតិ ។